

Po smrti Josefa Mockera, který byl 19. ledna 1899 pohřben na Vyšehradském hřbitově, řídil přestavbu kostela František Mikš. Na výzdobě interiéru se podílela řada předních dobových malířů a uměleckých řemeslníků. Zásadní podíl na provedení přestavby a na zhotovení výzdoby a zařízení měl Mockerův spolupracovník, vyšehradský kanovník Mikuláš Karlach, který byl od roku 1902 probosťem kapituly. Ještě před dokončením stavby se ozývaly hlasy z okruhu odborné veřejnosti, které Mockerovy úpravy jednoznačně odmítaly. S odstupem jednoho století však lze říci, že novogotická přestavba, doplněná secesními malbami a několika původními barokními lavicemi, představuje zcela novou kvalitu.

Na výstavě byly poprvé zpřístupněny původní plány přestavby chrámu, dokumenty, návrhy výzdoby, ukázky zařízení, bohoslužebné předměty a roucha, portréty a další exponáty. Záštitu nad výstavou převzal Jeho Eminence Miloslav kardinál Vlk, arcibiskup pražský a primas český.

Vladislava Barhoňová

Masky, démoni, šaškové

1. 4. – 31. 5. 1999,
Přednáškový sál Lp

Autor výstavy: prof. PhDr. Ludvík Baran, DrSc.,

PhDr. Jitka, Staňková, CSc.

Výtvarná realizace: Jan Duspěva

Výstava fotografií a masek z let 1971–1998 byla v Lobkovickém paláci uspořádána ve spolupráci s magistrátem hl. m. Prahy, Ústavem pro etnografii a folkloristiku ČAV v Praze a Národopisnou společností.

Výstava představila fotografie českých a moravských masek pořízené naším předním etnografem prof. PhDr. Ludvíkem Baranem, DrSc. Materiál, z něhož

bylo při výstavě čerpáno, sbíral spolu se spoluautorkou výstavy PhDr. Jitkou Staňkovou CSc. 27 let a v celé jeho šíři se s ním lze seznámit v publikaci „Masky, démoni, šaškové“ z roku 1998. Autorovi se na barevných snímcích podařilo zachytit masopustní převleky, dodnes na některých místech používané. Nejstarší z nich se nosí už 125 let. Na fotografiích masek a obyčejů lze dále pozorovat zbytky pradávných kultů: medvěda, oběti, zemřelých předků, pastýřské kultury, dotekové a napodobivé magie. Rozeznat lze i zbytky lidového divadla, komických svateb, parodie civilních i společenských jevů, reakce na světové události nebo změny politických poměrů. V mnohých případech se však obyčej ještě nepodařilo objasnit. Vybraný soubor fotografií poukazuje na tradici českých obyčejů a zároveň je dokladem jejich existence na konci tisíciletí. Snímky ukazují jejich originalitu i výtvarnou kulturu, živelný dramatický základ, který dosažen moderními sdělovacími

prostředky dosud nebyl dosažen. Fotografie byly doplněny i třemi originálními maskami, nově získanými přímo v terénu. Ačkoliv na našich vesnicích existují tyto etnografické skvosty v tradici delší než 200 let, v našich muzeích se jim dostalo prostoru bohužel zatím jen výjimečně.

Vladislava Barhoňová

Josef Braun – Fotografie 1901–1910

18. 6. – 29. 8. 1999 (prodlouženo do 31. 10. 1999), Přednáškový sál Lp

Etnografický ústav Moravského zemského muzea v Brně vlastní rozsáhlý fotografický archiv – jeho více než dvacet tisíc položek zachycuje dlouhý časový úsek v životě venkovské pospolitosti a jedinečně tak dokumentuje proměny tradiční kultury, stejně jako vývoje etnograficky zaměřené fotografie jako specifického oboru. Mezi autory těchto fotografií lze nalézt klasiky typu Josefa Klvani, Josefa Šímy, Jana Kouly aj., ale

jsou zde i mnohé snímky, u nichž jsou údaje o autorovi, době a místu vzniku kusé, nebo nejsou vůbec. To byl též případ snímků, které byly, patrně zřejmě vůbec poprvé na veřejnosti, představeny v Lobkovickém paláci.

Autorce výstavy, PhDr. Heleně Beránkové, se povedl kousek takřka husarský. Podařilo se jí sestavit kolekci šedesáti čtyř skleněných negativů, zjistit totožnost jejich autora i osudy jeho rodiny a představit tak unikátní doklad živé lidové kultury v okolí Uherského Hradiště na počátku 20. století. Fotografie zachycují především lidový oděv, ovšem tak, jak se běžně nosil, v jeho „životním prostředí“. Zachyceno je tedy tržiště, shromáždění venkovské komunity před kostelem, pouť, hřbitov, pastviny... Autenticitu fotografií podtrhuje přirozenost situace – lidé na fotografiích nejsou aranžováni, působí samozřejmě, nepatecticky. Zároveň však autor dobře rozeznával i nejmenší rozdíly v oděvu jednotlivých obcí (veškeré fotografie jsou přesně datovány a lokalizovány), všiml si třeba i složitých úvazů ženských šátků.

Přesto ale tyto fotografie nejsou dílem etnografa. Dr. Josef Braun (1855–1929), z jehož rukou snímky pocházejí, byl

